

Примљено: 9. 12. 2021.

О. П. Ј. К.

ИЗВЕШТАЈ О НАУЧНОЈ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име
Датум и место рођења

Алекса (Миодраг) Поповић
1. септембар 1993., Ниш

Основне студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
Историја
Дипломирани историчар
2012.
2017.
9,24

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена
Научна област
Наслов завршног рада

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
Историја
Мастер историчар
2017.
2018.
10,00
Историја, историја раног новог века, историја српског народа у XVIII веку.
Слободни војнограничарски комунитети од 1748. до 1787. године

Докторске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Година уписа
Остварен број ЕСПБ бодова
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
Историја
2019.
120
10,00

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА

Р. бр. Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице Категорија

Милош Ђорђевић, Алекса Поповић, *Српски митрополити и царски службеници као локална елита у Хабзбуршкој Монархији 18. века*, Балканске синтезе. Часопис за друштвена питања, културу и регионални развој, Година IV, број 2, Филозофски факултет у Нишу, Ниш 2018, 47-59. ISSN 2406-1190
<https://izdanja.filfak.ni.ac.rs/casopisi/2017/balkanske-sinteze>

Кратак опис садржине (до 100 речи)

- 1 У раду је објашњен процес настанка елите у ранонововековним европским државама и израстање провинцијалне елите из редова домаћег становништва или декретованих службеника у провинцији. Посебно се сагледава улога митрополита карловачког као представника народне елите српског народа и, истовремено, представника државне елите, с обзиром на чињеницу да су митрополити редовно добијали титуле тајног саветника владара и били носиоци јавноправних функција царевине. Припадност појединих митрополита племићком staleжу, чинило их је двоструким припадницима елите: припадницима земаљског племства и функцији верског поглавара (већине)

M53

православних у Хабзбуршкој Монархији.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Алекса Поповић, *Тема српских привилегија у домаћој периодици*, Наука и студенти – СТУДКОН 3. Тематски зборник радова са научног скупа одржаног 10 новембра 2017, Филозофски факултет у Нишу, Ниш 2020, 245-257.
<https://izdanja.filfak.ni.ac.rs/zbornici/2020/studkon-3>

Кратак опис садржине (до 100 речи)

- 2 Рад представља историографски осврт на заступљеност теме српских привилегија у Хабзбуршкој Монархији, кроз анализу садржаја домаћих периодичних публикација, са прегледом ове теме и у најзначајнијим монографским публикацијама и зборничким издањима. Установљено је да је привилегијално питање српског народа у Хабзбуршкој Монархији најмање обрађивано са становишта правне историје, док је, сходно чињеници да су привилегије оквир српског друштвенополитичког живота у Монархији, обрада привилегијалног питања наишла на знатан одјек у радовима из области политичке историје. Такође, поред критичког издања привилегија (Радонић, Костић, 1954), објављен је велик број докумената који су проистицали из привилегијалног статуса српског народа или су на њега непосредно утицали. M63

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Милош З. Ђорђевић, Алекса М. Поповић, *Глад као чинилац друштвене структуре на српском етничком простору у периоду раног новог века*, Међународни тематски зборник радова „Психологија катастрофа, ванредно стање и њихов утицај на здравље“, Косовска Митровица 2021, 51-68. ISBN 978-86-6349-160-1

Кратак опис садржине (до 100 речи)

- 3 У раду се посматра феномен глади из друштвеноисторијског угла, као друштвени феномен и чинилац друштвене структуре на српском етничком простору у периоду раног новог века. На основу објављене грађе и релевантне литературе, на овом месту је разграничен феномен глади као перманентног (хроничног) стања друштва, повезаног са политиком исхране, од глади као катастрофе – акутног; привременог али периодичног догађања у раноновековном раздобљу. M14

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

- 4 Алекса М. Поповић, *Нова историја и/или анологија империје (Pieter M. Judson, The Habsburg Empire. A New History, Cambridge Massachusetts: the Belknap Press of Harvard University press, 2016)*, (Приказ), Балканске синтезе. Часопис за друштвена питања, културу и регионални развој, Филозофски факултет у Нишу, 1-1/2020, 61-64. M53

Кратак опис садржине (до 100 речи)

Приказ.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

- 5 Алекса М. Поповић, *Најутичајнија фигура српског народа 1749-1768 године (Ненад Нинковић, Митрополит Павле Ненадовић, Филозофски факултет у Новом Саду, Историјски архив „Срем“, Нови Сад – Сремска Митровица 2017, 539 страна)*, (Приказ), Годишњак за социологију XVI/25 (2020), Филозофски факултет у Нишу, Ниш 2020, 121-125. M53

DOI: <https://doi.org/10.46630/gsoc.25.2020>

Кратак опис садржине (до 100 речи)

Приказ.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

- 6 Алекса М. Поповић, *Мирослав Павловић, Смедеревски санџак 1739-1788. Војно-административно уређење, Матица српска, Нови Сад 2017, страна 451*, (Приказ), Пешчаник, часопис за историографију, архивистику и хуманистичке науке, Историјски архив Ниш, XVIII-19/2020, 183-186. M53

Кратак опис садржине (до 100 речи)

Приказ

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

- 7 Алекса М. Поповић, *Између Пожаревачког и Београдског мира (Милош Ђорђевић, Краљевство Србија 1718-1739., Филозофски факултет у Нишу, Ниш 2018, 231 страна)*, (Приказ), Ноета – часопис за друштвену и хуманистичку мисао, Филозофски факултет у Бањој Луци, Бања Лука 2021, 129-134. doi: <https://doi.org/10.7251/NOE2109129P> M53

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 5 радова, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА КАНДИДАТА ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРАВАЊЕ ТЕМЕ

Кандидат испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета да поднесе захтев за одобравање теме докторске дисертације

ДА НЕ

Кандидат МА Алекса М. Поповић је положио све предмете на докторским академским студијама историје на Филозофском факултету Универзитета у Нишу и испунио све услове предвиђене важећим одредбама Закона о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Филозофског факултета, чиме је стекао услов да поднесе захтев за одобрење теме докторске дисертације.

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА МЕНТОРА

Име и презиме, звање Милош Ђорђевић, ванредни професор
Ужа научна област за коју је изабран у звање Историја
Датум избора 20.03.2019.
Установа у којој је запослен Филозофски факултет, Универзитет у Нишу
Е-пошта milos.djordjevic@filfak.ni.ac.rs

Најзначајнији радови ментора из научне области којој припада тема докторске дисертације

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1.	Dorđević Miloš, <i>The Role of Provincial Authorities in the Habsburg Kingdom of Serbia. Political and Economic Aspects</i> , Die Personalfrage in neuen Provinzen. Das Banat im regionalen Vergleich, Schriftenreihe des Instituts für donauschwäbische Geschichte und Landeskunde, Band 24, Stuttgart 2020, 185-196.	M51
2.	Ђорђевић Милош, <i>Краљевство Србија 1718-1739</i> , Филозофски факултет, Ниш 2018, 231.	M42
3.	Ђорђевић Милош, <i>Ecclesia et Religiosa. Српски митрополити и аустријска власт у Србији 1718-1739</i> , Црквене студије 15, Ниш 2018, 519-527.	M24
4.	Ђорђевић М, Добросављевић Д, <i>Земље неоаквистике под хабзбуршком влашћу у 18. веку</i> . У: Наука без граница II: [међународни тематски зборник]. 2, Одједи, Косовска Митровица: Филозофски факултет Универзитета у Приштини 2019, 157-174.	M33
5.	Ђорђевић Милош, <i>Европске институције у Србији у 18. веку</i> , Тематски зборник радова: Друштвене науке пред изазовима савременог друштва, научни скуп са међународним учешћем „Наука и савремени универзитет 7“ Ниш: Филозофски факултет, Универзитет у Нишу, 235 – 245.	M33

Менторства у последње три године

Р. бр.	Име и презиме докторанда, тема докторске дисертације, факултет/универзитет	Датум именов.	Датум одбране
1.			
2.			
3.			
4.			

Ментор испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета

ДА НЕ

Др Милош Ђорђевић, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Нишу, објавио је у протеклих 10 година укупно 2 рада у часописима категорије М23, 3 рада у часописима категорије М24, 2 рада у часописима категорије М51, 1 рад у тематским зборницима категорије М14 и 9 радова у зборницима радова са научних скупова категорије М33. Ови радови припадају ужој научној области Историја из које је и тема докторске дисертације. Узевши у обзир услове који су дефинисани чланом 13 Правилника о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације Универзитета у Нишу (СНУ бр. 8/16-01-005/18-014, од 4. 6. 2018. године), кандидат за израду докторске дисертације у пољу друштвено-хуманистичких наука може имати ментора из реда наставника који су у последњих 10 година остварили најмање 24 бода, од којих најмање 4 бода за рад објављен у часописима са листе SSCIe, SCI, SCIE, ERIH, или у часопису категорије М24, и најмање 20 бодова за радове објављене у часописима категорије М11–М14, М21–М24, М51, од чега 20% може бити и из категорије М31–М34. Дакле, проф. др Милош Ђорђевић испуњава све услове да кандидату буде ментор приликом израде предложене теме докторске дисертације.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ

Научно поље Друштвено-хуманистичке науке

Научна област Историја

Ужа научна област Историја

Научна дисциплина Друштвена историја, историја институција, политичка историја

1. Предмет научног истраживања *(до 800 речи)*

Истраживање је усмерено на питање оснивања, организацију, начин функционисања и последице рада Неоаквистичке комисије (Commissio neo acquistica, Neuauquistische Kommission), односно на питања инкорпорације и административног уређења подручја која је Хабзбуршка Монархија освојила од Османског Царства у Великом бечком рату (1683-1699) и „Варадинском“ рату (1716-1718), питања популационе политике, економског и војног уређења, као и односа Неоаквистичке комисије према другим јавноправним субјектима Хабзбуршке Монархије. У циљу уређења друштвених, административних, војних и економских односа на новоосвојеним подручјима, у Бечу је 29. јула 1688. године основана Неоаквистичка комисија (комисија за новоосвојене земље). Састојала се од представника Дворског ратног савета и Дворске коморе, који су на заједничким седницама расправљали о одређеним конкретним проблемима уређења територије, или су одлучивали о представкама локалних власти упућеним двору. На чело комисије је постављен дворски коморник Фердинанд Дитрихштајн, а велики утицај имали су и примас Угарске и лични духовник цара Леополда I, Карло Леополд фон Колонић, као и председник Дворског ратног савета и гувернер Низоземске, Евгеније Савојски. Након Дитрихштајнове смрти 1698. и смрти примаса Колонића 1706. године, пресудни утицај је припадао кнезу Савојском. Комисија је основана у оквиру државних реформи Хабзбуршке Монархије, које су почеле већ након Вестфалског мира 1648. године, а коначан израз су добиле у време Марије Терезије (1740-1780) и Јосифа II (1765/1780-1790). Требало је да Неоаквистичка комисија буде једно од главних упоришта изградње централизоване апсолутистичке монархије и средство за сузбијање племићких прерогатива власти, што није до краја успешно изведено. На територијама које су дошле у надлежност Неоаквистичке комисије, живео је, у добром делу, српски народ, те је делатност Неоаквистичке комисије нераздвојно везана за историју српског народа. Насељавање, подела у војнограничарско, коморско, градско или друго становништво је у првом реду зависила од Неоаквистичке комисије, као и правна регулатива којом је утврђен положај српског народа. Најзначајнији документи у овом погледу су, свакако, српске привилегије, којима је српски народ признат за нацију царевине, а српска црква за јавноправну институцију Хабзбуршке Монархије. Овим документима, регулисана је српска народноцрквена аутономија, што је оставило дубоког трага на каснију српску историју и обнову српске државности. Услед настојања угарских жупанијских власти да током Рата за аустријско наслеђе (1740-1748) утврде свој положај, Неоаквистичка комисија је укинута, а привилегијална питања српског народа су пренета на новоосновану Илирску дворску комисију, 1745. године, што представља другу хронолошку границу истраживања. Администрација у Банату је, такође, током наредних деценија реорганизована. Банат је, најпре, подељен на војнограничарски и коморски део, а коморски део је 1779. године интегрисан у састав Угарске. Неоаквистичка комисија је, као провизорна установа, образована и након Поделе Пољске 1772. и припајања Буковине 1774. године.

2. Усклађеност проблематике са коришћеном литературом *(до 200 речи)*

Неоаквистичка комисија као историографска тема није обрађена у целости, али су основе њеног функционисања познате науци. Такође, појединачне земље неоаквистике и поједини догађаји везани за делатност Неоаквистичке комисије, обрађивани су у домаћој и страној литератури, у монографијама, као и у великом броју аналитичких чланака. У доступној литератури постоје посредни подаци о функционисању органа Неоаквистичке комисије, нарочито о делатности појединих њених функционера, о којима су издате и квалитетне научне биографије, али недостаје систематичан и синтетички приказ делатности Комисије као институције у државном апарату Хабзбуршке Монархије и њеном непосредном утицају на историју српског народа.

3. Циљеви научног истраживања *(до 500 речи)*

Циљеви истраживања су, на првом месту, уочавање и истраживање узрока оснивања Комисије за неоаквистику и њено место хијерархијском низу државне управе Хабзбуршке Монархије, начин унутрашњег функционисања ове институције, њену чиновничку структуру, делокруг послова којима се бавила, надлежности и одговорности; а потом и утврђивање утицаја Неоаквистичке комисије на организовање српског друштва у Хабзбуршкој Монархији у периоду 1688-1745 године. Посебан циљ истраживања односи се на утврђивање односа Неоаквистичке комисије као комплементарне институције, институција које су је сачињавале и појединаца који су учествовали у њеном раду са једне, и српског друштва и српске народноцрквене аутономије, са друге стране.

4. Очекивани резултати, научна zasnovanost и допринос истраживања (до 200 речи)

Истраживањем теме се тежи томе да се утврде делокруг, надлежности и одговорности Неоаквистичке комисије, као и њен утицај у одређивању друштвеног и политичког статуса српског народа на простору Хабзбуршке Монархије у разматраном периоду. У истраживању се разматра питање због чега је дошло до образовања Неоаквистичке комисије и због чега државне власти Хабзбуршке Монархије нису основале посебну дикастерију, већ се приступило организацији комплементарне институције нижег ранга (субделегације), при чему се настоји да се одговори на питања односа Неоаквистичке комисије са другим институцијама и да се уоче правилности и изузеци у функционисању ове институције. Истраживање треба да укаже на значај и место појединих друштвених чинилаца (економског, демографског, стратешког, персоналног...) на формирање политике Хабзбуршке Монархије и њено спровођење кроз специфичну установу каква је била Неоаквистичка комисија. Резултати истраживања ових проблема, доприносе потпунијем и систематичнијем разумевању друштвено-политичког положаја српског народа на простору Хабзбуршке Монархије и функционисања српске црквенонародне аутономије, кроз призму историје рада Неоаквистичке комисије. Истраживање је засновано на релевантној архивској грађи Државног архива Аустрије у Бечу (Österreichisches Staatsarchiv, Wien), Архива Србије у Београду, Архива Војводине у Новом Саду и Архива Српске академије наука и уметности у Сремским Карловцима, као и на објављеној грађи и релевантној литератури.

5. Примењене научне методе (до 300 речи)

Истраживање је засновано на сагледавању процеса дугог трајања у изградњи модерних државних институција и преласка српског друштва из касносредњовековног у савремено друштвено уређење. С тим у вези, истраживање се нужно ослања на становишта структуралистичке теорије и теорије дубинских покретача историјских појава и процеса. Такође, на местима на којима је то потребно, нарочито имајући у виду историју институција, у истраживању је употребљаван и упоредни метод. Узимајући у обзир неистраженост појединих делова предмета истраживања, на одређеним местима је неопходно применити општи позитивистички метод. Имајући у виду ширину теме и њену комплексност, предност је пружена изражавању у облику историјске синтезе.

Предложена тема се
прихвата неизмењена
Коначан наслов теме
докторске дисертације

ДА

НЕ

“Неоаквистичка комисија и положај српског народа у Хабзбуршкој Монархији од 1688. до 1745. године”

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

У домаћој историографији не постоје објављене научне студије о Неоаквистичкој комисији чије су одлуке утицале на статус српског народа у провинцијама Хабзбуршке Монархије од краја 17. века. Истраживање грађе Државног архива Аустрије у Бечу, као и осталих архива допринеће новим сазнањима и расветљавању улоге ове институције. Имајући у виду све карактеристике предмета истраживања, комисија предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу да усвоји позитивну оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације кандидата Алексе М. Поповића.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Број одлуке НСВ о именовању Комисије

8/18-01-008/21-023

Датум именовања Комисије

22. 11. 2021.

Р. бр.

Име и презиме, звање

Др Никола Самарцић, редовни професор

председник

Потпис

1. Општа историја новог века

Филозофски факултет у Београду

(Научна област)

(Установу у којој је запослен)

Др Милош Ђорђевић, ванредни професор

ментор, члан

2. Историја

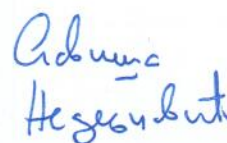
Филозофски факултет у Нишу

(Научна област)

(Установу у којој је запослен)

Др Славиша Недељковић, редовни професор

члан

3. Историја

Филозофски факултет у Нишу

(Научна област)

(Установу у којој је запослен)

(Научна област)

(Установу у којој је запослен)

Датум и место: